

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

правил підтримки для сімей, які евакуюються з дитиною; та порад для тих, хто перебуває вдома і чекає на повернення рідних із зони бойових дій [1].

Практичні напрацювання щодо роботи з дітьми розроблено також у рамках програми ЮНІСЕФ для України, зокрема, на сайті організації створено вкладку «Підтримка батьків та дітей під час війни» (<https://www.unicef.org/ukraine/parents-children-support-during-military-actions>), де розміщено корисні матеріали відповідно до виокремлених чотирьох блоків: «Підтримання психічного і фізичного здоров'я», «Безпека», «Харчування», «Освіта та розвиток» [2].

Доречними у роботі з дітьми вважаємо напрацювання зарубіжних фахівців міжнародної організації “Children and War Foundation”, які відображені у посібнику «Діти та війна: навчання технік зцілення» (доступний переклад видання українською мовою). Автори описують методику роботи з дітьми, які постраждали внаслідок воєнних дій та подають рекомендації для проведення спеціальних занять. Серед іншого, увага акцентується на дитячих психотравматичних реакціях і подолання стресу. Кожен розділ посібника присвячений певній групі симптомів: інтрузивні спогади, уникання та фізіологічне перезбудження, а метою занять є запобігання розвитку цих симптомів, що можуть зумовити серйозні захворювання. Варто зауважити, що методика була впроваджена у країнах, де велися активні бойові дії та засвідчила свою ефективність [3].

Отже, заявлена у статті проблема є актуальною та складною водночас, а тому потребує проведення ґрунтовних досліджень і розробки дієвих методик, які сприятимуть здоров'язбереженню підростаючого покоління в умовах воєнних конфліктів.

Література

1. МОН запускає інформаційну кампанію про те, як заспокоїти дітей під час війни. *Міністерство освіти і науки України* : веб-сайт. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-zapuskaye-informacijnu-kampaniyu-pro-te-yak-zaspokoyiti-ditej-pid-chas-vijni> (дата звернення: 12.04.2022).
2. Підтримка батьків та дітей під час війни. *UNICEF. Україна* : веб-сайт. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/parents-children-support-during-military-actions> (дата звернення: 12.04.2022).
3. Сміт П., Дирегров Е., Юле У. Діти та війна: навчання технік зцілення / наук. ред. О. Черненко, М. Лемик, К. Явна ; пер. І. Слабінська. Львів : ТЗОВ «Компанія “Манускрипт”», 2016. 98 с.

УДК 908:379

Щигельська Г, канд.істор.н., доц.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

Коляда М.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ЧОРНОБИЛЬ ЯК УКРАЇНСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ БРЕНД

Shchyhelska H., Ph.D., Assoc. Prof.,

Koliada M.

CHORNOBYL AS A UKRAINIAN CULTURAL BRAND

Чорнобильська катастрофа – трагічна подія, яка вразила своєю масштабністю, викликала міжнародний резонанс і відобразилася в різних формах культурної репродукції, чим спонукала новому осмисленню світу, а також стала “генератором” історичного досвіду і “живої пам’яті” української нації. Чорнобиль – це особливе місце

на планеті, де природа відроджується після світової техногенної катастрофи та є справжні «міста-привиди». Чорнобильська зона стала одним з найпопулярніших напрямків серед туристів, зокрема іноземних, які відвідують Україну. У 2008 році американське видання «Форбс» віддало Чорнобильській зоні відчуження перше місце у рейтингу найбільш унікальних туристичних місць.

Чорнобиль став всесвітньо відомим туристичним напрямком на початку 2010-х років, коли українська влада відкрила (з 2011 року) доступ туристам до зони відчуження, а впливові англомовні ЗМІ почали писати про нього як про найцікавіше місце для тих, хто любить пригоди і «похмурий» туризм. Прем'єра міні серіалу HBO «Чорнобиль» спричинила справжній туристичний «бум». До початку пандемії COVID-19 та пов'язаних з нею карантинних обмежень, у 2019 році Чорнобильську зону відвідали понад 107 тис. туристів, а в пік відвідування фіксувалось навіть по 1000-1500 осіб на добу [1, р. 63].

У рамках розвитку бренд-стратегії для Чорнобильської зони, креативне агентство Banda розробило перший у світі логотип, що зникає. Дизайнери прагнули знайти сильний візуальний образ, який змусить людей замислитися. Так вони зрозуміли, що стандартний логотип не буде мати достатньої сили, тому створили невічний логотип. За його основу взяли форму поверхні реактора, з якого все й почалося. Щороку логотип буде змінюватися, зникатиме, що уособлює очищення Чорнобиля. Врешті-решт, за задумом творців, у 2064 році зображення повністю зникне. Це символізує, що міста Чорнобильської зони поступово зникають, бо їх руйнує час та поглинає природа. А це означає, що з часом у людей зникне можливість побачити прямі наслідки катастрофи.

Увагу до Чорнобильської зони привертає також Чорнобильський біосферний заповідник, який займає 2/3 території зони відчуження, де після аварії природа поступово відновлюється. Тут вільно, у гармонії з навколишнім світом, живуть 300 видів тварин, з яких 75 червонокнижних, росте 1,2 тисячі видів судинних рослин, 120 видів лишайників та 20 видів мохів. За словами заступника Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України О. Краснолуцького, вчені підраховали, що сьогодні у заповіднику мешкає більше 15 особин рисі, 8 вовчих зграй та 150 коней Пржевальського – найбільша у Європі популяція цих тварин [2].

Вагомим кроком для розвитку Чорнобиля як українського культурного бренду може стати включення Чорнобильської зони до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Міністерство культури та інформаційної політики працює над формуванням досьє об'єкту – Чорнобильська зона для внесення його до попереднього списку світової спадщини. За словами заступниці Міністра С. Фоменко: «Об'єкти спадщини ЮНЕСКО мають корелюватися з основною місією цієї організації... Не секрет, що у середині ЮНЕСКО існує дискусія щодо включення негативних місць пам'яті до списку всесвітньої спадщини... Наша Концепція якраз показує, що Чорнобиль – це не тільки трагедія та героїзм і це історія не лише останніх 30 років. Насправді це багаточасовий процес – від культурної спадщини наших пращурів до сьогоденної урбаністичної, ядерної, техногенної спадщини» [3].

Підсумовуючи, можна стверджувати, що Чорнобиль є уже сформованим культурним брендом, який представляє історичну спадщину України і відкриває простір для нового, об'єднуючи минуле з майбутнім. Чорнобильська зона відчуження виступає саме тим унікальним об'єктом, який вміщує в собі багатовекторний потенціал історичної, наукової, природної та культурної спадщини, необхідний для розвитку й просування національного бренду в глобальному контексті.

Література

1. Shchyhelska H., Hrytsyshyn V. The history of the ghost towns: the Chornobyl exclusion zone // Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки :

II Міжнародна наукова конференція «ВОЄННІ КОНФЛІКТИ ТА ТЕХНОГЕННІ КАТАСТРОФИ: історичні та психологічні наслідки»

Збірник тез I Міжнародної наукової конференції присвяченої 35 роковинам аварії на ЧАЕС, 22-23 квітня 2021 р. / Упорядники: А. А. Криськов, В. В. Вишньовський та Н. В. Габрусєва. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2021. С. 62-64.

2. Чорнобильський біосферний заповідник: із зони відчуження - у зону відродження. URL: <https://mepr.gov.ua/news/37275.html>.

3. Світлана Фоменко представила можливості включення Чорнобильської зони до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. URL: <https://mkip.gov.ua/news/5571.html>.

Секція 2-3. ІСТОРІЯ ВОЄННИХ КОНФЛІКТІВ І ТЕХНОГЕННИХ КАТАСТРОФ

ГІБРИДНІ ВІЙНИ: ІСТОРИЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

UDC: 316.625

Ziółkowski J., plk dr hab. inż.

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, Polska

Hutsaylyuk V., dr hab. inż.

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego, Polska

AKTUALNE WEZWANIA NATO W OBLICZU WOJNY W UKRAINIE. TRANSFORMACJA POLITYKI ODSTRASZANIA I OBRONY SOJUSZU

Ziółkowski J., Col., PhD. DSc. Eng.; Hutsaylyuk V., PhD. DSc. Eng.

CURRENT NATO CHALLENGES IN THE FACE OF WAR IN UKRAINE. TRANSFORMING THE POLICY OF REPELLING AND DEFEND THE ALLIANCE

Bestialski atak Federacji Rosyjskiej 24 lutego 2022 r. na Ukrainę otworzył nowy rozdział w historii Sojuszu Północnoatlantyckiego, jednocześnie tworząc różnorodne wyzwania dla wielopoziomowego bezpieczeństwa tak samego Sojuszu jak i partnerów, w szczególności Ukrainy. Zaistniała sytuacja geopolityczna wymaga natychmiastowego reagowania oraz ustosunkowania się i opracowaniu strategii działania dotyczącej zdolności obronnych Sojuszu, a także formy realizacji zobowiązań wobec Ukrainy.

Istotnym w tym planie jest marcowy szczyt NATO w Brukseli z udziałem prezydenta Stanów Zjednoczonych oraz Finlandii i Szwecji, państw nienależących do NATO. Celem zwołanego w trybie pilnym szczytu było zaprezentowanie jedności Sojuszu oraz określenie spójnych działań mających na celu udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla Ukrainy. W wymiarze polityczno-wojskowym szczyt był sygnałem gotowości do natychmiastowej odpowiedzi NATO skierowanej w stronę agresora. Zasadnicze obszary poruszone w trakcie spotkania dotyczyły przede wszystkim manifestacji politycznej pozycji Sojuszu oraz wypracowania praktycznych działań w zakresie zabezpieczenia wschodniej granicy/flanki NATO.

Jak wynika z analizy oświadczenia po marcowym nadzwyczajnym szczycie NATO podtrzymuje deklaracje o udzielaniu dalszej pomocy dla Ukrainy, jednocześnie podkreślając prawo państwa do samoobrony, nienaruszalności jego granic, integralności terytorialnej oraz do swobodnego zawiązywania relacji sojuszniczych. Zapewniono o dalszym wsparciu Ukrainy na płaszczyźnie politycznej, finansowej i militarnej, potwierdzając jednocześnie aktualność polityki otwartych drzwi i deklarując ciągłe partycypowanie w podnoszeniu zdolności obronnych Ukrainy (w tym w zakresie przekazywania uzbrojenia) [1]. Potwierdzono kontynuowania nacisków politycznych i gospodarczych wspólnie z innymi